

Tämä on rinnakkaistallenne alkuperäisestä artikkelista /
This is a self-archived version of the original article.

Version: Publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Vahtila, O. (2022). Mustialan kokeilut inspiroivat.
Käytännön maamies, (8), 11.

Mustialan kokeilut inspiroivat

Mustialassa palattiin tätä kirjoittaesani kesälomilta. Henkilökunnan käytävä täyttyi iloisesta puheensorinasta ja tuli tunne, että nyt on vihdoin palattu normaaliin. Joukkoomme liittyi myös joukko uusia työntekijöitä, joka on aina iloinen asia. Kohta saapuvat myös uudet opiskelijat ja englanninkielinenkin koulutus käynnistyy jo toisen kerran. Kampuksemme kansainvälisty vauhdilla.

Pikaisen peltokierroksen perusteella näyttää siltä, että myöhäinen kevät on saatu kiritettyä kiinni. Ensimmäisiä puinteja päästään tekemään hyvissä ajoin elokuussa. Luomukasvustot ovat tänä vuonna hyvin vaihtelevia. Sadon määrässä näyttäisi olevan parannettavaa. Rikkakasvipainetta on erityisesti härkäpapulohkolla, jossa on hyvin runsaasti jauhosavikkaa. Rehumaisi ei ole tänä vuonna menestynyt. Kasvusto on selvästikin kärsinyt jostakin, mutta syytä ei ainakaan vielä ole löydetty. Vaikuttaa siltä, että kun neljän vuoden ajan on käytetty ainoastaan omaa lietelantaa, määrättyissä ravinteissa alkaa olla vajausta. Pohdittavana on, miten kasveille saadaan järjestettyä tarvestaan saatuvaan. Kokonaisuutena luomu on kuitenkin vastannut taloudellisia odotuksia.

Opetus- ja tutkimusmaatilalla on edellisen vuoden tapaan yli kaksikymmentä peltokasvintuotantoon liittyvää koetta tai kokeilua. Painopisteenä tänä vuonna on erityisesti sekaviljely ja kierrätysravinteet. Sekaviljelyn kokeilussa on mukana erilaisia nurmisesoksia ja palkokasvien sekä viljojen seoksia. Kokeiden avulla tutkitaan eri siemenmäärien suhteiden vaikutuksia. Kasvustojen perusteella näyttäisikin siltä, että seosviljelyssä saattaa olla ideoita. Luken tuottaman sekaviljelyn tietokortin mukaan sekaviljely onkin ikivanha menetelmä. Sen kerrotaan lisäävän monimuotoisuutta, josta on hyötyä niin sadontuottoon kuin ympäristöön. Sekaviljelyssä kasvilajien erilaiset ominaisuudet vähentävät keskinäistä kilpailua ja mahdollistavat biologisen typensidonnan ja tukevat tuhoeläinten luontaista biologista torjuntaa. Palkokasvien omalla typensidonnalla vähennetään tyyppilannoituksen tarvetta. Kun sekaviljelyä verrataan viljelykiertoon, pääerona nähdään se, että viljelykierto vaikuttaa ajassa, sekaviljely sekä ajassa että paikassa. Sekaviljelyn laajamittainen aloittaminen olisi merkittävä tuotantotavan muutos. Sil-

loin myös peltomaisemamme näyttäisi kyllä tyystin erilaiselta kuin mihin nyt on totuttu.

Kierrätyslannoituskokeita on tänä vuonna niin talousviljelyssä kuin koeruuduilla. Ne antavat viitteitä siitä, että ravinnelisälle saadaan tänä vuonna satovastetta. Sääolosuhteet, kosteus ja lämpö ovat olleet tälle otollisia. Viime vuonna tilanne oli aivan toinen. Vuosi 2021 oli hyvin kuiva eikä lisälannoitus tuottanut silloin lainkaan sadonlisää, joten lannoitus oli täysin turhaa. Lannoituskysymykset ovatkin päivänpolttava aihe etenkin tavanomaisessa viljelyssä. Kun lannoitteen hinnat ovat nousseet merkittävästi, jokaisen lisäkilon olisi syytä näkyä laarissa. Mieleeni herää kysymys, joko nyt saataisiin laajamittakaavaiselle kierrätysravinnetuotannolle vauhtia. Ravinteitahan meillä riittää, mutta tuotekehityksessä on edetty kovin hitaasti.

Ympäristö-, maa- ja metsätalous-, valtionvarain- ja työ- ja elinkeinoministeriö julkaisivat vuonna 2019 Ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelman vuosille 2019–2030. Ohjelman visiona nähdään tilanne, jossa vuonna 2030 ravinteiden kierrätys on sekä valtakunnallisesti että alueellisesti tehokasta. Vision mukaan lannan ravinteet hyödynnetään kokonaan ja jätevesilietteiden ravinteet hyödynnetään pääosin lannoitteina, maan kasvukunto ja satopotentiaali ovat hyviä sekä vesistöjen tila on hyvä. Lisäksi todetaan, että ravinteiden kierrätys luo liiketoimintaa ja talouskasvua. Suunnitelmassa on jaettu viiteen aihealueeseen: maa- ja puutarhatalouteen, bioenergiaan, kierrätyslannoitevalmistukseen, puhdistamolieteteisiin ja järvien ja merien biomassoihin. Keinot ovat tutut investointi-, tutkimus- ja kehittämistuet.

Yrityksistä huolimatta mielestäni ravinteiden kierrätyksessä ollaan edelleen melko lailla lähtökuopissa. Nyt pitäisi laittaa iso ratas pyörimään. Kierrätykseen perustuviin tuotteiden ja logistiikan kehittämisen ei onnistu maaseudun pienten yritysten tai maatilojen toimesta. Kierrätysravinteiden tuotantoprosessiin tarvitaan aivan uusia innovaatioita, isoja toimijoita, yhteiskunnan ja yritysten voimakkaampaa panosta. Kehitys ei tapahdu alueilla, olisi laadittava koko Suomen kattava strategiapaperi. Viljelijöiden niskoille ravinteiden kierrätykseen liittyviä vaateita ja ongelmia ei tule laittaa. Ruuan tuottajille tulee pystyä tarjoamaan ratkaisuja, jotka ovat yhtä helposti käyttöönotet-

tävissä kuin aikoinaan “apulanta Kemiran pussissa”.

Mustialan luomuvuodet ovat osoittaneet, että luomutuotkimukselle on tarvetta. Jokainen luomuvuosi on ollut hyvin erilainen. Johtopäätöksien tekemiseen tarvitaan laadukasta pitkäkestoista luomutuotkimusta. Mustialassa ollaan valmiita olemaan jatkossakin tässä työssä mukana. Tutkimuksen ohella erilaiset kokeilut ovat merkittävässä roolissa uusien toimintamallien rakentamisessa. Opetusmaatilalla kokeilutoiminta rikastuttaa opetusta ja lisää mielenkiintoa jo sellaisenaan inspiroivaan kasvu maailmaan. Kiinnostuksen säilyttäminen maatalouteen onkin ensiarvoisen tärkeää. Ruuantuotannon suhteen tulee olla kansallisesti omavarainen. Tätä käsitystä vahvistavat niin Ukrainan sota kuin Etelä-Euroopan helteet, kuivuus ja maastopalot.

Oma kesäni kului talkoolaisena vanhan hirsitalon peruskorjauksessa. Oppia on tullut roppakaupalla, erityisesti siitä, että kun vanhaa korjaa, on syytä kourasta pintaa syvemältä. Pelkällä pintaremontilla ei kannata hommaan ryhtyä. Näinhän se on jokaisen asian kohdalla.

OUTI VAHTILA, AGROLOGI (YAMK),
KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ HÄMEEN
AMMATTIKORKEAKOULUN BIOTALOUS-
OSAAMISEN YKSIKÖSSÄ MUSTIALASSA
outi.vahtila@hamk.fi

